

Také ve středních školách se objevují častěji než v minulosti případy rizikového chování žáků směrem k učitelům, nicméně i na tomto stupni vzdělávání platí, že takových případů, které by bylo možné označit nejen za nevhodné chování, ale skutečně za šikany směrem k učitelům, se objevuje velmi málo. Bohužel platí také to, že objeví-li se takové případy, mají zpravidla vážný dopad a vážné následky, zejména pro psychiku učitele.

Také ve středních školách zajišťují preventivní činnosti učitelé a třídní učitelé společně se školními metodiky prevence a výchovnými poradci. Z externích subjektů spolupracují ve shodě se základními školami nejčastěji s pedagogicko-psychologickými poradnami a dvě pětiny středních škol využívají externě zpracované programy prevence. Nejčastěji jsou tyto programy zaměřeny na problematiku šikany. Při výběru externích programů kladou důraz na stejné aspekty jako základní školy.

S oblastním metodikem prevence pravidelně spolupracuje 58,3 % středních škol, podobně jako v základních školách s ním velký podíl škol spolupráci nenavázal. Krizové plány mají střední školy zpracovány nejčastěji pro řešení výskytu šikany a agrese ve škole, pro ostatní typy rizikového chování je pětina a vyšší podíl škol zpracovány nemá.

Více než polovina (54,5 %) školních metodiků prevence ve středních školách nemá pro výkon své činnosti nadúvazek, nejčastěji ji tak vykonává v rámci svého úvazku učitele, zatímco u výchovných poradců převažuje snížení úvazku přímé pedagogické činnosti (80,5 %). Pozice školního metodika prevence i výchovného poradce jsou nejčastěji kumulovány s pozicí třídního učitele. S časem, který je pro jejich činnost určený, není spokojena přibližně třetina z nich. Školní metodici prevence se věnují preventivním činnostem v průměru 2,9 hodiny a výchovní poradci činnostem v rámci výchovného poradenství 4,2 hodiny. I tento rozsah je nedostatečný.

Kvalifikační studium absolvovalo 70,9 % výchovných poradců a polovina školních metodiků prevence, a to nejčastěji před pěti a více lety. Vhodnější prostory pro svou práci mají výchovní poradci, kteří mají ve větší míře k dispozici samostatnou místnost, kde mohou nerušeně pracovat.

Školní metodici prevence se podle předpokladu věnují v největší míře preventivním aktivitám (vypracování minimálního preventivního programu, plánování a realizaci preventivních programů a zjišťování externích programů atd.). Metodickému vedení kolegů se však často nebo velmi často věnuje pouze necelá polovina z nich. I ve středních školách na preventivních aktivitách spolupracují také výchovní poradci.

Podporu školním metodikům prevence a výchovným poradcům ve středních školách poskytují nejčastěji pracovníci pedagogicko-psychologické poradny a kolegové v rámci školy, většina z nich je s mírou podpory spokojena. Ti, kteří by uvítali vyšší míru podpory, by ji nejčastěji potřebovali v oblasti metodického vedení kolegů, a výchovní poradci také v oblasti řešení vztahů v rámci školy. Nejvíce z nich by se přiklánělo ke vzdělávání prostřednictvím tematizovaných akcí.

Přijaté strategie pro řešení šikany byly vyhodnoceny jako účinné. Žáci jsou o riziku šikany informováni nejčastěji prostřednictvím třídnických hodin a besed. V rámci třídnických hodin se také nejvíce pracuje se vztahy ve třídě či škole. Do dalšího vzdělávání v této oblasti se zapojil velký počet navštívených středních škol.

4.1

Pozitivní zjištění

- v mateřských školách a základních školách jen s 1. stupněm byl zjištěn nízký výskyt šikany
- strategie realizované při výskytu šikany byly v navštívených mateřských, základních i středních školách účinné